

Головний редактор:

Бріт Н. М. – к.пед.н., доц. декан факультету іноземних мов,
Заслужений працівник освіти України

Редакційна колегія:

Заболотна О. А. – д.пед.н., проф., завідувач кафедри іноземних мов;

Гембарук А. С. – к.пед.н., доц. завідувач кафедри англійської мови та методики її викладання;

Білецька І. О. – д.пед.н., проф., завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов;

Піонтковська Т. О. – к.філол.н., доцент кафедри теорії та практики іноземних мов;

Кирилюк М. А. – к. філол.н., доцент кафедри теорії та практики іноземних мов.

Відповідальний за випуск:

Піонтковська Т. О. - к.філол.н., доцент кафедри теорії та практики іноземних мов

Рекомендовано до друку

*рішенням науково-методичної комісії факультету іноземних мов
(протокол № 5 від 21.04.2016 року)*

Збірник наукових праць студентів та молодих
341 учених / упоряд. Т. О. Піонтковська. – Умань :
ВПЦ «Візаві», 2016. – 268 с.

До збірника увійшли матеріали досліджень студентів та молодих учених філологічного та педагогічного напрямів.

УДК 37 (082)
ББК 74Я43

ЗМІСТ

Владлена Байдалюк ОСНОВНІ ВИДИ ТА ПРИЙОМИ МОВНОГО ВПЛИВУ В ТЕКСТАХ БІЗНЕС-ТЕМАТИКИ.....	8
Біленька Юля ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСИВНИХ МАРКЕРІВ.....	13
Білоусова Олена СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ТА БРИТАНСЬКИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ.....	18
Бойко Ірина АЛЮЗІЯ ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ПІДТЕКСТУ.....	23
Бондарук Яна АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА.....	27
Верхановська Ірина ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БАГАТОРІВНЕВОЇ ОСВІТИ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.....	31
Виштакалюк Вікторія, Медвідь Наталія МОВЛЕННЄВІ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ В ЧИТАННІ, ГОВОРІННІ, АУДІЮВАННІ ТА ПИСЬМІ.....	35
Волошина Ірина РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ.....	44
Гаврилюк Катерина ПАРЕМІЇ У ТЕОРІЇ ПРЕЦЕДЕНТНОСТІ.....	48
Галай Олена ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ У СУЧАСНОМУ ДИСКУРСІ.....	54
Гончарук Анна ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ МАТЕРІАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ.....	57
Давидова Дар'я ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІРЛАНДСЬКОГО ДІАЛЕКТУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	62

6. Шийка Ю. Історичні передумови розвитку білінгвізму в Канаді / Ю.І. Шийка // Молодий учений. – №12 (15). – С. 203–206.

7. Conrick M. French in Canada : Language Issues / M. Conrick, V. Regan. – Peter Lang, 2007. – P. 11–36.

8. Judge A. La francophonie : mythes, masques et realites / A. Judge // Francophonie. Mythes, masques at realites. Paris : Publisud, 1996. – P. – 19–43.

Тетяна Зевченко
УДПУ імені Павла Тичини

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Успішність спілкування залежить від того, наскільки зрозуміло і виразно співрозмовники оформлюють своє висловлювання. Порушення вимовних норм ускладнює або робить неможливим іншомовне спілкування.

Усне мовлення є одним із найважливіших видів мовленнєвої діяльності, яку неможливо здійснювати без операційних умінь реалізовувати знання мовних та соціокультурних реалій на фонетично-фонологічному рівні. Багато науковців ((Антипова А.М., Берлін С.А., Калита А.А., Селезньов В.Х., Brazil D., O'Conner I.D., Palmer H.E., Peter Roach та ін.) доводили, що адекватне інтонаційне оформлення говоріння сприяє більш повному мовному вираженню смислу повідомлення, перетворюючи інтонацію на інструмент управління комунікативними засобами, впливу на співрозмовника, і є показником сформованості іншомовної вимовної культури мовця.

Проблема формування іншомовної фонетичної компетенції як здатності людини до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних знань, навичок і фонетичної усвідомленості, залишається актуальною. Оскільки мова може слугувати важливим засобом людського спілкування лише при умові, що вона існує в мовленні в матеріальній формі репродуктивних і

рецептивних звуків, то оволодіння вимовою абсолютно необхідне для використання мови у всіх її функціях.

Успішність формування фонетичної компетенції залежить від рівня сформованості фонетичних навичок, обсягу отриманих засвоєних знань про фонетичну сторону мовлення і динамічної взаємодії цих складників на основі загальної мовної та фонетичної усвідомленості. Більш того, психологія мовлення доводить, що і під час письма, і під час читання про себе вимова також присутня в мізку того, хто читає чи пише, але найбільш повно вона проявляється при говорінні і читанні вголос. Забезпечують коректне звукове і інтонаційне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття звукового і інтонаційного оформлення інших фонетичні навички, які є автоматизованими, репродуктивними або рецептивними діями.

Розрізняють наступні види фонетичних навичок: слуховимовні, інтонаційні, рецептивно-фонетичні, репродуктивно-фонетичні. Для всіх видів фонетичних навичок спільними є такі якості: автоматизованість, стійкість, гнучкість та поетапне їх формування [2]. Вся складність навчання іншомовній вимові полягає і в тому, що в реальному спілкуванні звуки злиті і взаємодіють один на одного певним чином; якість їх вимови залежить також від розподілення наголосів у вислові і характеру інтонаційної структури. Труднощі формування фонетичної компетенції зумовлюються трьома групами факторів: а) тими, хто вивчає мову; б) іноземною мовою, яка вивчається; в) викладанням (технологією навчання, навчальними матеріалами, викладачем). Всі, хто вивчає іноземну мову, мають проблеми з ідентифікацією і диференціацією звукових одиниць та їх характеристик через "фільтр" рідної мови, яка діє у процесах рецепції і продукції на обох рівнях – сегментному і супрасегментному. Ця проблема зазвичай називається "нерозвиненість мовленнєвого слуху". Знання рідної мови, а в деяких випадках і другої мови, іноді викликає певні труднощі, спричинені інтерференцією рідної мови і та/або першої іноземної мови.

З точки зору міжмовної інтерференції всі звуки іноземної мови (англійської) поділяються на три групи за ознакою їх схожості чи розбіжності з рідною мовою. До першої групи [b, m, s, z] належать звуки, які максимально наближені до звуків

української мови за акустичними особливостями та артикуляцією. До другої групи [e, æ, i:, ɪ, ə, ɔ:] належать звуки, які схожі зі звуками української мови, але відрізняються від них суттєвими ознаками. До третьої групи належать звуки, які не мають артикуляційних або акустичних аналогів в українській мові [ð, θ, ω, ɾ, h]. Для формування навичок вимови звуків першої групи важливе виконання вправ на імітацію; звуки другої групи вимагають посиленої уваги та спеціального тренування в різноманітних вправах, де є контрастування з відповідними звуками рідної мови. Звуки третьої групи викликають значні труднощі при засвоєнні, тому що для цього необхідно виконувати ряд вправ на формування нової артикуляційної бази. Вправа – це спеціально організоване у навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій, або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення.

Фонетичні знання, які необхідні для формування фонетичної компетенції, включають знання про фонетичну сторону мовлення (фонемі та їх артикуляційно-акустичні характеристики, основні модифікації звуків у потоці мовлення); фонетичну організацію слів (склади, словесний наголос); інтонацію та її основні компоненти (мелодика, ритм, паузація, наголос, темп, гучність, тембр); транскрипцію та графічні можливості відображення інтонації [2].

Формування фонетичної компетенції невіддільне від формування здатності коректно інтонаційно оформлювати своє висловлювання. Під інтонацією розуміємо складну єдність наступних компонентів: мелодики, фразового наголосу, темпоральних характеристик і довготи, темпу, паузації, ритму і тембру (якості) голосу [1, 5]. Актуальність професійно орієнтованого навчання англійської інтонації майбутніх вчителів підтверджено у роботах науковців, зокрема таких, як А.М. Антипова, С.Л. Бобир, В.А. Васильєв, Т.А. Некрасова, В.В. Перлова, Г.П. Торсуєва та ін.

Інтонація слугує передачі певної інформації, тобто є засобом комунікації поряд з іншими мовними засобами. Інформація, яка повідомляється, носить логічний або емоційно-модальний характер. Отож у інтонації є дві основні лінгвістичні функції: логічна і емоційно-модальна. Логічна функція полягає в передачі головної мети висловлювання. Емоційно-модальна функція

полягає в тому, що інтонація передає емоційно-модальне ставлення мовця до висловлюваного матеріалу.

Етапи навчання майбутніх вчителів вживання англійських інтоном у говорінні пов'язують зі стадіями професійних інтонаційних та фонологічно методичних умінь. Виділяються три етапи навчання учителів вживання англійських інтоном у говорінні: орієнтовно-підготовчий, стереотипно-ситуативний та варіююче-ситуативний. На першому етапі відбувається презентація фонем, активізація попередніх теоретичних і практичних фонологічних знань студентів (структури і комунікативного призначення інтономи), удосконалення навичок вимови інтономи; забезпечується стан вимовної готовності студентів, покращується їх інтонаційний слух. Під поняттям "інтонома" (інтонаційна конструкція, модель/контур/фонемі тону) розуміється інваріантний зразок автентичної інтонації різного типу речень. На другому етапі реалізується цілеспрямоване професійно-орієнтоване тренування інтоном у говорінні. На третьому етапі студенти демонструють своє вміння користуватися англійськими інтонами і методичними прийомами їх навчання для більш ефективного і продуктивного вирішення навчально-виховних завдань у професійній комунікативній діяльності у проблемних професійно-орієнтованих комунікативних ситуаціях, розвиваючи при цьому належний професійний інтонаційний стиль педагогічного говоріння.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антипова А.М. Система англійської речової інтонації / А.М. Антипова. – М. : Высшая школа, 1979. – 129 с.
2. Бориско Н.Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції / Н.Ф. Бориско // Іноземні мови. – 2011, №3. – С. 3-14.
3. Гурина Н.В. Підсистема вправ для професійно орієнтованого навчання майбутніх вчителів вживання англійських інтоном у говорінні / Н.В. Гурина // Іноземні мови. – 2012, №4. – С. 4-50.